

gelse falde bort. Dér sidder eller staar Arbejderen i de 8 Timer, som heldigvis nu er Regelen, men for ikke mange Aar siden i 9—10 Timer og for en Del Aar siden i indtil 14 Timer; dér staar han, med et eneste Haandgreb maaske. Jeg har i Nærheden af Chicago set en stor Urfabrik, hvor 6 000 Arbejdere paa een Dag med 8 Timers Arbejde kunde fremstille 6 000 Ure. Alt gik med Elektricitet, altsaa et uhyre teknisk Fremskridt. Der sad en Urmager i gamle Dage og var Aar om at lave et Ur. Nu kan man paa 8 Timer lave et Ur, men vel at mærke kun, fordi 6 000 arbejder sammen, og det hele drives med Elektricitet og er moderne teknisk indrettet. Dér saa jeg Arbejderne sidde, og Fjedre og andre Urdele gik fra Haand til Haand. De sad paa Bænke ved Pulte, og fra Loftet gik der en elektrisk Ledning ned til hver enkelt. Jeg saa en Mand, der kun havde den Opgave ved Hjælp af en Maskine at sætte et ganske lille Hul i Urfjedrene. Dette er denne Mands Livsopgave, fra han som 17-aarig kommer i Arbejde i denne Fabrik, til han som 60—65-aarig forlader den. Dette er hans Livs Indhold. Det er hans Indsats i Produktionen, at han sætter dette lille Hul i Urfjedrene ved Hjælp af denne lille Maskine; andet har han ikke med Urene at gøre. Men ved denne Koncentration og Specialisering bliver Fabrikken i Stand til paa een Dag ved Hjælp af 6 000 Arbejdere at lave 6 000 Ure, som gaar ud i Verden og knuser det lille Haandværk og maa knuse det.

Jeg vil bede ærede Medlemmer tænke over disse Arbejdsvilkaar for den moderne Industris Arbejdere. Jeg vil særlig bede Landboerne tænke derpaa, for disse Vilkaar er af en helt anden Art, end de — heldigvis for dem — kender fra deres praktiske Virksomhed. Fagorganisationerne, den social-politiske Lovgivning, 8 Timers Arbejdsdagens Gennemførelse herhjemme, om ikke ved Lov, saa ad den faglige Overenskomst Vej, hele den moderne Udvikling, hvor Arbejderklassen har samlet sig og rejst sig, har naturligvis bidraget til at forbedre Arbejdernes Vilkaar, givet dem mere Rankhed i Ryggen, mere Tilfredshed og Glæde ved Livet, end de havde tidligere. Nu ser jeg, at Fagorganisationerne smædes fra mange Sider. De Herrer skulde blot sætte sig en lille Smule ind i, hvorledes Lønarbejderne havde det her og i England og andre Steder, før Fagorganisationen kom. Tænk Dem, hvordan det vilde have set ud, hvis vi ikke havde haft 50 Aars Fagorganisationsbevægelse her i Landet.

Formaalet med det Lovforslag, jeg her

har den Ære at fremsætte, om Bedriftsraad, er at tage det første Skridt til at gøre Arbejderne, som jeg sagde i min Indledning, mere medinteresserede i Virksomheden, give dem mere Indseende dermed, mere Indflydelse derpaa og dermed ogsaa større Arbejdslyst og Arbejdsglæde. Et stort Socialiseringsprogram vilde vi ikke kunne vente gennemført af den nuværende Rigsdag; det maa vente, til vi har den tilstrækkelige Magt dertil. Men dette Forslag, som er det første Skridt, som ikke er noget revolutionerende Forslag, som er et reformatorisk Forslag, tror jeg efter de Udtalelser, der er faldet fra flere Sider, saaledes fra det ærede Medlem Hr. Dahlgaard under Finanslovforslagsbehandlingen og fra det ærede Medlem Hr. P. Munch ved et Møde, der blev holdt om dette Spørgsmaal, har Betingelser for i alt Fald at kunne gaa igennem dette høje Ting. Og naar De rigtig sætter Dem ind i det, og vi faar en Drøftelse af disse Forhold, og De lærer at forstaa Industriarbejdernes Vilkaar og Synsmaader, tror jeg, at det ogsaa vil kunne vinde Indgang i videre Kredse, saaledes at der skulde være nogen Udsigt til, hvis denne Regering holder sig, at gennemføre i alt Fald dette Forslag i indeværende Valgperiode.

Dets Indhold gaar ud paa, at der oprettes Bedriftsraad, der dog ikke er lovtvungne, obligatoriske. De skal kun indføres, hvis over Halvdelen af Arbejderne i Virksomheden forlanger det, idet vi har ment, at det ikke kunde nytte at gennemføre dem, hvor der ikke var alvorlig Interesse derfor fra Arbejdernes egen Side.

Med Hensyn til Valgretten og Valgbarheden gælder det, at til et saadant Bedriftsraad i en Virksomhed har alle ved Virksomheden beskæftigede Arbejdere og ogsaa Funktionærer, Værkmestre o. s. v. Valgret, naar de er fyldt 18 Aar og har arbejdet 1 Maaned i Virksomheden. Valgbar er derimod kun den i Virksomheden beskæftigede Arbejder, der er fyldt 21 Aar og har været beskæftiget mindst et halvt Aar ved Virksomheden.

For de allermindste Virksomheder har vi ikke ment, at Tiden var kommet til at søge Bedriftsraad gennemført, de Haandværksvirksomheder og Smaa-virksomheder, hvor der endnu er noget af det personlige Forhold tilbage mellem Arbejdsgiver og Arbejder, lidt af det patriarkalske, om man vil. Vi har ment at sætte den passende Grænse for de Virksomheder, hvor der skulde være Bedriftsraad, ved et Beskæftigelsesantal af 10 Personer. Altsaa, Bedriftsraad foreslaas i Lovforslaget gennem-